

«Νιώθεις σαν φυλακισμένος με τα μέτρα για τον COVID-19; Ξανασκέψου το!» Η μαρτυρία ενός κρατουμένου

Μπορεί η καθημερινότητα στη φυλακή να γίνει πιο δύσκολη; Ο εγκλεισμός να γίνει πιο απόλυτος; Ένας κρατούμενος, ο Παναγιώτης Τ., περιγράφει στο *The Art of Crime* πώς βιώνει τα μέτρα που έχουν ληφθεί λόγω της πανδημίας του COVID-19 στις φυλακές Κορυδαλλού, ένα μέρος όπου «κανείς δεν μένει ποτέ μόνος του». Και εστιάζει στο πιο επώδυνο για αυτόν μέτρο: την καθολική απαγόρευση των επισκεπτηρίων, που του στερεί για μήνες την άμεση επαφή με το παιδί του.

«Είμαι κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού εδώ και 68 μήνες. Τους τελευταίους 3 μήνες, περίπου, η πανδημία του κορωνοϊού έχει επηρεάσει την καθημερινότητα των ανθρώπων παγκοσμίως. Οι κυβερνήσεις λαμβάνουν έκτακτα μέτρα, ανάμεσά τους ένα είδος «κατ' οίκον περιορισμού» και απαγόρευσης κυκλοφορίας. Ακούμε στα δελτία ειδήσεων κάποιους να λένε πως νιώθουν, πρώτη φορά στη ζωή τους, «φυλακισμένοι». Ακόμη και εγώ λέω στο τηλέφωνο χαριτολογώντας στους δικούς μου: «Είδατε τώρα πως περνάω τόσα χρόνια;». Ωστόσο, η προληπτική καραντίνα που επιβλήθηκε στους πολίτες δεν έχει απολύτως καμία σχέση με τον εγκλεισμό στη φυλακή. Έναν εγκλεισμό που έγινε με τα μέτρα για τον COVID-19 πιο απόλυτος από ποτέ.

Στις φυλακές εφαρμόστηκαν μέτρα από την πρώτη στιγμή που εκδηλώθηκε η πανδημία στη χώρα. Αρχικά με την απαγόρευση του «ελεύθερου» επισκεπτηρίου, δηλαδή χωρίς διαχωριστικό μέσο, με τους συγγενείς μας και με την απαγόρευση να μας φέρνουν τρόφιμα και ρούχα. Στη συνέχεια, επιβλήθηκε καθολική απαγόρευση των επισκεπτηρίων, ακόμη και του «κλειστού». Έκλεισαν τα σχολεία, σταμάτησαν τα πολιτιστικά προγράμματα, ακόμη και τα θεραπευτικά διέκοψαν προσωρινά τη λειτουργία τους.

Στη φυλακή, σε αντίθεση με τον «κατ' οίκον» περιορισμό για την πρόληψη της μετάδοσης του COVID-19, δεν μπορείς να «αποδράσεις» πληρώνοντας ενδεχομένως το τίμημα για την υγεία σου, την υγεία των οικείων σου ή απλά ένα πρόστιμο. Εδώ εάν επιχειρήσεις να αποδράσεις διακινδυνεύεις τη ζωή σου ή θα υποστείς άλλες σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Δεν είσαι σε οικείο σου χώρο, με δικούς σου ανθρώπους, δικό σου πρόγραμμα και κανόνες. Εδώ συμβιώνεις

με αγνώστους, με τους οποίους οι διαφορές είναι χαώδεις. Δεν έχεις έναν προσωπικό χώρο. Σου επιβάλλονται οι κανόνες και το πρόγραμμα της φυλακής. Ο εγκλεισμός εδώ δεν είναι προστατευτικός, είναι μια τιμωρία.

Στην αρχή μου φάνηκε περίεργο που δεν δεχόμουν επισκεπτήριο από τους δικούς μου, καθώς και ότι δεν είχα πλέον την άνεση να δέχομαι είδη πρώτης ανάγκης. Επίσης, δυσκολευόμουν να προσαρμοστώ στη νέα καθημερινότητα καθώς, χρόνια κρατούμενος, έχω τη δική μου ρουτίνα η οποία συνδυαζόταν κάθε ημέρα με ένα γεγονός, π.χ. δύο φορές την εβδομάδα με το επισκεπτήριο, με συγκεκριμένη διαδικασία πριν και μετά.

Ακόμη, μέσα από αυτή τη δοκιμασία κατάλαβα πόσο σημαντική είναι η προσωπική επαφή με τους δικούς μου ανθρώπους στη φυλακή. Όταν είχα επισκεπτήριο σκεφτόμουν ότι δεν έχουμε κάτι να πούμε, πέραν των ολιγοήμερων νέων μας, πριν ξαναβρεθούμε. Θεωρούσα σημαντικότερο τον εφοδιασμό μου με ρούχα και τρόφιμα. Οι άλλες δυσκολίες που στην αρχή νόμιζα ότι θα αντιμετωπίσω χωρίς επισκεπτήρια αποδείχτηκαν μηδαμινές. Μαγειρεύω ξανά, πλένω τα ρούχα μου και προμηθεύομαι προϊόντα από την καντίνα της φυλακής. Η έλλειψη όμως των δικών, πάνω από όλα τα παιδιού μου, όχι μόνο δεν εξαλείφεται, αλλά μεγαλώνει μέρα με τη μέρα. Τώρα αυτό που θέλω είναι να τους δω, ακόμη κι αν δεν επιτρέπεται η παράδοση ειδών. Η σημαντικότερη έλλειψη, για πολλούς από εμάς, είναι φυσικά η έλλειψη του ελεύθερου επισκεπτηρίου με τα παιδιά μας.

Φυσικά, επικοινωνώ καθημερινά τηλεφωνικά με τους δικούς μου όπως έκανα κι όταν με επισκέπτονταν. Τώρα η συνομιλία διαρκεί περισσότερο γιατί θέλουμε να διαπιστώσουμε αν όντως ο συνομιλητής είναι καλά στην υγεία του ή αν απλά καθησυχάζουμε ο ένας τον άλλο.

Τα παιδικά επισκεπτήρια είναι τεράστιο κεφάλαιο για εμάς τους πατέρες καθώς και για τα ίδια τα παιδιά. Ήδη η ανυπομονησία ήταν μεγάλη κάθε φορά που περίμενα να έρθει η σειρά της ακτίνας μου για να δω το παιδί μια Κυριακή τον μήνα. Πόσο μάλλον τώρα που έχω σχεδόν 4 μήνες να το δω και δυστυχώς είναι αβέβαιο πότε θα το ξαναδώ. Η επικοινωνία μαζί του είναι καθημερινή, όμως είναι δυσκολότερη από την επικοινωνία με τους ενήλικες συγγενείς. Τα παιδιά είναι ανυπόμονα και στην ερώτηση «Πότε θα σε δω;» η απάντηση πως «Αυτή τη στιγμή δεν γνωρίζουμε» είναι δύσκολη και η αντίδραση του παιδιού είναι απρόβλεπτη.

Η απαγόρευση εισόδου στους συνηγόρους και στους εκπαιδευτικούς έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Τα δικαστήρια αναβάλλονται αφού έχουν ληφθεί σε αυτά έκτακτα μέτρα. Όσο για τα εκπαιδευτικά προγράμματα, είναι αλήθεια ότι οι ίδιοι οι κρατούμενοι αποφεύγουμε να συγκεντρωνόμαστε πολλοί μαζί, πόσο μάλλον με άτομα που έρχονται από την κοινωνία.

Όλα τα παραπάνω άλλαξαν προς το χειρότερο την καθημερινότητά μου στη φυλακή, όσον αφορά την ευκολία μου στο φαγητό και στο πλύσιμο των ρούχων που μου πρόσφερε το τακτικό επισκεπτήριο. Ωστόσο, είμαι ευχαριστημένος που τόσο εγώ όσο κι οι δικοί μου είμαστε υγιείς και δεν μας έχει επηρεάσει η πανδημία. Οι περισσότεροι έγκλειστοι, τουλάχιστον μεταξύ όσων συζητώ μαζί τους, έχουν την ίδια άποψη. Επίσης, είμαι ευχαριστημένος που είμαι υγιής κι αυτό δεν εξαρτάται μόνο από εμένα, αλλά και από τη συνολική συμπεριφορά των συγκρατούμενων και των υπαλλήλων.

Η φυλακή είναι ένας χώρος στον οποίο κανείς δεν μένει ποτέ μόνος του. Ποτέ, καμία στιγμή της ημέρας και της νύχτας! Ο κίνδυνος μόλυνσης και ο φόβος είναι μεγάλος καθώς έρχεσαι σε επαφή με υπαλλήλους που έρχονται από την κοινωνία, με κρατούμενους που μετάγονται από άλλες φυλακές, καθώς και με νεοεισερχόμενους. Ωστόσο, εφαρμόζονται κάποια μέτρα τα οποία προσωπικά αρχικά αμφισβητούσα. Τώρα πια νιώθω πιο σίγουρος, χωρίς όμως να εφησυχάζω και να παραβιάζω τους κανόνες πρόληψης και υγιεινής.

Παρακολουθώ τα δελτία ειδήσεων. Βλέπω ανθρώπους που χαλαρώνουν τα μέτρα προφύλαξης. Ακόμη και στους οικείους μου αντιλαμβάνομαι μια χαλάρωση. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει στη φυλακή, γιατί εδώ γνωρίζουμε καλά πως ένα κρούσμα συνεπάγεται εκατοντάδες άλλα μέσα σε λίγες ημέρες.

Οι περισσότεροι έχουμε πλήρη επίγνωση της σοβαρότητας της πανδημίας του κορωνοϊού. Γνωρίζουμε πως η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στη φυλακή είναι ελλιπής και ο χρόνος αντίδρασης σε ένα περιστατικό μόλυνσης, με τις διαδικασίες που απαιτούνται για να σε μεταφέρουν σε εξωτερικό νοσοκομείο, είναι τόσο μεγάλος που θα αποβεί σίγουρα μοιραίος. Και ένα κρούσμα εδώ συνεπάγεται εκατοντάδες άλλα, σε ανθρώπους με σοβαρά προβλήματα υγείας και με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα.

Είμαστε σίγουροι ότι θα κολλήσουμε σχεδόν όλοι εάν εμφανιστεί ένα κρούσμα, όπως συμβαίνει και με τις συνηθισμένες εποχικές γρίπες. Δεν έχουμε περιθώριο να πούμε «Σιγά μην κολλήσω!». Γι' αυτό είμαστε τόσο υπεύθυνοι στα μέτρα προφύλαξης, για να προστατέψουμε τον εαυτό μας και τη σωματική και ψυχική υγεία των αγαπημένων μας προσώπων. Γι' αυτό και δεν υπήρξε, μέχρι στιγμής, κάποια αντίδραση για τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν, παρά μόνο μια αποχή από την εργασία για την αναγκαία αποσυμφόρηση των φυλακών.

Ίσως να φαίνεται αυτονόητο ότι δεν έπρεπε να υπάρξουν αντιδράσεις. Ωστόσο, στη φυλακή δεν υπάρχουν τέτοια αυτονόητα. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι, με διαφορετικές προσωπικότη-

τες και τρόπο σκέψης, οι οποίοι, σε άλλα ζητήματα, αδυνατούν να καταλάβουν το «αυτονόητο». Και δεν το λέω αυτό για να υποτιμήσω κάποιον. Απλά είναι η πραγματικότητα που βιώνω όλα αυτά τα χρόνια που είμαι έγκλειστος.

Το κυρίαρχο σε μένα συναίσθημα όλων αυτών των ημερών είναι, όπως είπα, η τεράστια έλλειψη της άμεσης επαφής με τους δικούς μου, ιδιαίτερα με το παιδί μου. Αυτή τη στιγμή, βλέποντας τα μέτρα να χαλαρώνουν στην κοινωνία, έχω αρχίσει να σκέφτομαι δειλά-δειλά πότε θα μας επιτραπούν τα επισκεπτήρια. Ωστόσο, δεν θέλω να κινδυνεύσει η υγεία τους και η δική μου προκειμένου να ικανοποιήσω αυτήν την ανάγκη μου. Γιατί η έλλειψη θα ξεπεραστεί όταν αρθούν τα μέτρα. Μια μόλυνση όμως ίσως αποβεί μοιραία, κι αυτό δεν το διαπραγματεύομαι.»